

Soru 44- Genç İşsizlik Sorununu Çözmeye Yönelik Somut Önerileriniz Nelerdir?

Anahtar Parti olarak genç işsizliğiyle mücadelede temel stratejimiz, eğitimi doğrudan üretimle birleştiren ve gençlerin sanayide pay sahibi olmasını sağlayan somut yapısal reformlara dayanmaktadır.

Bu konuya yönelik olarak temel teşvikler ve çözüm önerileri şunlardır:

1. Eğitim ve Sanayi Entegrasyonu (OSB + Meslek Lisesi)

Gençlerin mezun olduklarında sanayinin ihtiyaç duyduğu becerilere sahip olmamasını (beceri uyumsuzluğu) en büyük sorunlardan biri olarak görüyoruz. Bu doğrultuda:

- **Her Organize Sanayi Bölgesi (OSB) bünyesinde**, o bölgedeki sanayi dallarına özel müfredatla çalışan **meslek liseleri** kurulacaktır.
- Mühendislik ve teknoloji bölümlerinde okuyan üniversite öğrencileri için **sanayi içi staj zorunlu** hale getirilecektir.
- Almanya örneğinde olduğu gibi, sanayiye özel "**Uygulamalı Bilimler**" yüksek lisans programları hayata geçirilecektir.

2. Katılımcı Girişimcilik Modeli (Hissedarlık Teşviki)

Özellikle deprem bölgesi gibi stratejik alanlarda, devlet ve özel sektör ortaklığıyla kurulan işletmelerde gençlerin sadece "işçi" değil, "**paydaş**" olması hedeflenmektedir.

- **Hisse Devri:** 10 yıl gibi bir sürenin sonunda, devletin bu işletmelerdeki hisselerinin orada çalışan gençlere ve çalışanlara devredilmesiyle orta gelir tabakasının güçlendirilmesi planlanmaktadır.

3. Bölgesel Eğitim ve İstihdam Paketleri

Doğu ve Güneydoğu Anadolu gibi göç veren bölgelerdeki genç nüfusu yerinde tutmak amacıyla:

- Nitelikli sanayi yatırımlarına 10 yıl vergi muafiyeti sağlanırken, bölgeye özel **teknik lise ve mühendis yetiştirme programları** açılacaktır.
- Bölgesel teknoloji serbest bölgeleri kurularak **nitelikli insan gücü teşvikleri** verilecektir.

4. Dijital Okuryazarlık ve Yeni Nesil Teknolojiler

Genç işgücünü geleceğin dünyasına hazırlamak için:

- 18-45 yaş arası işgücüne yönelik hızlı ve yoğun "**Dijital Okuryazarlık Seferberliği**" eğitim modülleri başlatılacaktır.
- Yazılım, yapay zekâ ve siber güvenlik gibi yüksek katma değerli alanlarda pilot uygulamalar ve bölgesel kümelenmeler üzerinden istihdam yaratılacaktır.

Soru 82- Enflasyonla ilk 100 günde nasıl mücadele edeceksiniz?

Anahtar Parti olarak enflasyonla mücadele stratejimiz, palyatif çözümler yerine **güven, şeffaflık ve yapısal** müdahalelere dayanmaktadır. İlk dönemde atılacak en somut adımlar şunlardır:

1. Kurumsal Güven ve Şeffaflık Seferberliği

Enflasyonun en büyük nedenlerinden biri kurumlara duyulan güvensizliktir. Bu güveni yeniden tesis etmek için:

• **TÜİK ve TCMB Verilerinde Tam Şeffaflık:** TÜİK'in 2022'den beri gizlediği "madde fiyatları" derhal kamuoyuna açılacak ve veriler uzman denetimine sunulacaktır.

• **Bağımsız Kurullar:** Asgari Ücret Tespit Komisyonu siyasi baskıdan kurtarılarak **bağımsız bir devlet kurumu** olarak yeniden yapılandırılacaktır.

• **DPT'nin Yeniden Kurulması:** Ekonomik kararların günübirlik değil, veri odaklı alınması için **Devlet Planlama Teşkilatı (DPT)** yeniden işlevsel hale getirilecektir.

2. Maliye Politikasında: Mevcut hükümetin "vergiyi tabana yayma" modelini reddediyoruz. Bunun yerine **"verginin tavana yayılması"** ilkesini getiriyoruz.

• **Gelir-Harcama Uyumu Denetimi:** Beyan edilen gelir ile gerçek harcamalar (KKB verileri) arasında %50'yi aşan uyumsuzluklardan **otomatik vergi** alınacaktır.

• **Kamu Harcamalarında Kesinti:** "İtibar ekonomisi" ve kamudaki aşırı israf derhal durdurulacaktır.

• **Vergi Adaleti:** Gelir vergisi dilimleri çalışan lehine güncellenecek, boş tutulan konutlara ve çoklu konut sahipliğine artan oranlı ek vergi getirilecektir.

3. Arz Yetersizliği ve Gıda Enflasyonu ile Mücadele

Türkiye'deki enflasyonun yarısı gıda ve konut kaynaklıdır; bu kalemlerde para politikası tek başına yetersizdir.

• **Tarım Reformu:** Gıda enflasyonunu düşürmek için acilen tarım reformu başlatılacak, Kredi Garanti Fonu (KGF) destekleri selektif bir şekilde tarım üretimine kaydırılacaktır.

• **Tekelleşmenin Önlenmesi:** Mal ve hizmet üretimindeki tekelleşmelerin önüne geçilerek fiyat rekabeti sağlanacaktır.

4. Para Politikası ve Beklenti Yönetimi

• **Nominal Çapa:** Belirsizliği gidermek için döviz kuru veya enflasyon hedeflemesi konusunda topluma net ve sayısal bir "çapa" ilan edilecektir.

• **Merkez Bankası Bağımsızlığı:** TCMB'nin kararları üzerindeki siyasi baskı sonlandırılarak, faiz kararlarının ekonomik verilerle tam uyumlu olması sağlanacaktır.

Bu adımlarla, enflasyon yükünü dar gelirlinin üzerinden alıp, ekonomik rant elde eden üst gelir gruplarına ve kamudaki israfa yönlendirmeyi hedefliyoruz.

Soru 39- Adil bir vergi sistemi için ne yapacaksınız? Programınız var mı?

1. MALİ DİSİPLİNİN SAĞLANMASI

❖ **Kamu harcamalarındaki israfa son verilecek;** harcamalarda etkinlik, verimlilik ve hesap verilebilirlik ilkeleri esas alınacaktır.

❖ Bütçe açıklarını artıran ve etkisi belirsiz olan **vergi harcamaları azaltılacaktır.**

❖ Kamu bankalarına yapılan ve "karşılıksız para basmakla" eşdeğer görülen **sermaye desteğinden kaçınılacaktır.**

❖ Para ve maliye politikaları arasında tam bir uyum sağlanacak, Merkez Bankası sıkı politika izlerken hükümet genişletici maliye politikalarından ve kamu harcamalarından kaçınacaktır.

2. VERGİ REFORMU VE GELİR ADALETİ

Hem enflasyonla mücadeleyi hem de toplumsal refahı destekleyen hakkaniyetli bir vergi sistemi getirilecektir.

- ❖ Gelir eşitsizliğini ve enflasyonu tetikleyen **dolaylı vergilerin (KDV, ÖTV) etkisi** dikkate alınacaktır.
- ❖ Bütçeyi güçlendirmek için **kentsel rantlar, kayıtdışı gelirler ve değerli konutlar** etkin şekilde vergilendirilecektir.

3. YAPISAL VE ANAYASAL VERGİ REFORMU

Bu reform önerisi hem vergi adaletini sağlamak hem de Türkiye'nin büyüme ve kalkınma sürecine kurumsal güven, mali disiplin ve sürdürülebilir kamu finansmanı kazandırmak amacıyla geliştirilmiştir. Anayasal temellere dayanan yeni vergi mimarisi ile toplumun her kesimi için öngörülebilir ve adil bir ekonomik sistem inşa edilecektir.

Vergi sisteminin öngörülebilir ve adil olması için mevzuatın karmaşıklığından kurtarılması ve anayasal güvencelerle desteklenmesi gerekir.

- ❖ **Gelir Vergisine Anayasal Üst Sınır:** Bireyin ekonomik özgürlüğünü korumak adına gelir vergisi oranının mükellefin toplam gelirinin **%30, %35 veya %40'ını geçemeyeceği** anayasal güvence altına alınacak ve kanunla dönemin koşulları çerçevesinde düzenlenecektir.
- ❖ **Vergi Yüğü Sınırı:** Toplam vergi yükünün genel denge analizi üzerinden **GSYH'nin %35'ini aşmaması** şeklinde hedeflenecektir.
- ❖ **Asgari Geçim Güvencesi:** Asgari geçim düzeyi ve açlık sınırında çalışanlar **gelir vergisinden tamamen muaf** tutulacaktır.
- ❖ **Gelir Tanımının Genişletilmesi:** Vergi sadece kazanç üzerinden değil; **tasarruf, rant ve servet gelirlerini** de kapsayacak şekilde yeniden tanımlanacaktır.

Soru 38- Konkordato ilan edip bunu borcunu ödemedten kaçış için kullanan firmalara ne yapacaksınız?

Anahtar Parti olarak, başlangıçta "dürüst borçluyu" korumak amacıyla getirilen konkordato kurumunun, günümüzde bazı firmalar tarafından **borçtan kaçış ve alacaklıları mağdur etme aracı** olarak suistimal edildiğinin farkındayız. Bu kötü niyetli girişimlerin önüne geçmek için hem hukuki süreçte hem de denetim mekanizmalarında köklü değişiklikler öngörüyoruz.

Bu sorunu çözmek için atacağımız somut adımlar şunlardır:

1. Kötü Niyetli Başvuruların Engellenmesi ve Denetim

- **Dürüstlük Sorgusu:** Konkordato, hukuken "dürüst borçlular" için öngörölmüş bir müessesedir. Bazı firmaların geçmiş borçlarını ödemekten kaçıp sıfırdan başka bir firmayla

yola devam etme stratejisini (kötü niyetli suistimal) engellemek için **başvuru aşamasında daha sıkı bir mali denetim ve niyet sorgulaması** getireceğiz.

- **Komiserlik Sisteminin Reformu:** Mevcut sistemde konkordato komiserlerinin ücretlerinin borçlu şirket tarafından peşinen ödenmesi, sürecin "daha fazla maaş almak için" kasten uzatılması şüphesini doğurmaktadır. Komiserlerin ödeme yapısını değiştirerek, süreci şeffaf ve hızlı bir şekilde sonuçlandırmalarını sağlayacak **performans odaklı bir denetim yapısı** kuracağız.

2. Alacaklıların ve KOBİ'lerin Korunması

- **Domino Etkisinin Önlenmesi:** Büyük şirketlerin konkordato ilan ederek borçlarını dondurması, onlara iş yapan küçük ve orta ölçekli işletmeleri (KOBİ) likidite krizine ve iflasa sürüklemektedir. Alacaklı firmaların batağa sürüklenmemesi için bu firmaların **alacaklarını nakde çevirebilmelerini kolaylaştıracak finansal destekler** planlıyoruz.

- **Sürecin Hızlandırılması:** Bir konkordatonun tasdik edilmesinin iki yılı bulması, alacaklıların borçlarını tahsil etmesini imkânsız hale getirebilmektedir. Hukuki süreçleri kısaltarak, alacaklıların mağduriyet süresini minimize edeceğiz.

3. Ekonomik İstikrar ve Yapısal Çözüm

- **Faiz-Kur Kısılacından Çıkış:** Firmaları konkordatoya iten temel nedenlerden biri olan yüksek kredi faizleri ve finansmana erişim zorluğu gibi sorunları, **akılcı ekonomi politikaları ve yapısal reformlarla** kökten çözeceğiz.

- **TBDÜK Denetimi:** Kamu kaynaklarının ve teşviklerin doğru kullanımını izlemek amacıyla önerdiğimiz **Türkiye Başarım Değerlendirme Üst Kurumu (TBDÜK)** üzerinden, stratejik sektörlerdeki firmaların mali yapılarını önceden izleyerek "temerrüde düşme" risklerini erkenden tespit edeceğiz.

Soru 30- Kültürümüzde kabul edilemez nitelikteki kumar ve şans oyunlarından doğan vergi benzeri gelir arayışlarını önlemede Anahtar Parti olarak ne tür tedbirler alacaksınız?

Türkiye, son yıllarda şans oyunları ve bahis üzerinden ciddi kamu gelirleri elde etmektedir. Ancak bu gelir artışı, toplumun bilhassa gençlerin kumar bağımlılığına sürüklenmesi pahasına sağlanmaktadır. Hasılatlar katlanırken, aileler dağılmakta; reklamlar çoğalırken, bir nesil elden gitmektedir.

Anayasa ve Yasa Ne Diyor?

- **Anayasa m.58:** Devlet, gençleri “kumar gibi kötü alışkanlıklardan” korumakla yükümlüdür.
- **RTÜK Kanunu m.8/h:** Yayınlarda kumarı özendirici içerik yasaktır – ama ihlal edilmektedir.
- 2014 yılında **Milli Piyango İdaresi**, bağımlılığı önlemek adına birçok tedbir aldığını açıklarken;
- 2019 özelleştirmesinde bu hassasiyetler terk edilmiş, hasılat artırımı tek hedef haline gelmiştir.

Neler Yapılacaktır?

- Özelleştirme Sözleşmeleri Gözden Geçirilerek Anayasanın öngördüğü ilkeler ve yasal tanımlamalara uyumluluk sağlanacak, Anayasa ihlali yapan özelleştirmeler iptal edilmelidir. Şans oyunları özel sektörün istismarına bırakılmayacaktır.
- En azından şans oyunları reklamları ve pazarlama faaliyetleri yasaklanacaktır.
- Bayilik sistemi yasal çerçeveye uyumlu hale getirilecek ve yeni bir yönergeye bağlanacaktır.
- Toplumun sosyal psikolojisini bozan saha araştırmaları önemsenecek ve toplum sağlığı ön planda tutulacaktır.
- Anahtar parti iktidarında haksız kazanç yolları engellenecek, toplum sağlığı vergi toplama iştahına feda edilmeyecektir.

Soru 24- Özelleştirilen KİT ve devlet iştirakleri kapsamlı işletmeler yeniden millileştirilecek mi?

Anahtar Parti'nin programı, özelleştirilen işletmelerin doğrudan toptan geri alınması yerine, özelleştirilmiş olmakla birlikte fonksiyonunu yitirmiş işlevsel olmayan atıl kaynakların partimizin öngörüsü olan anayasal kuruluş **Türkiye Başarım Değerlendirme Üst Kurumu'nun raporu çerçevesinde "performans odaklı millileştirme"** kapsamında yeniden devletleştirilmesi hukukun üstünlüğü ilkesiyle yerine getirilecektir. Bu devletleştirme sürecinde malikin hak kaybına uğramaması için işleyen teşebbüs değeri üzerinden **"katılımcı girişimcilik"** modeliyle uyumlu bir yaklaşım sergilenecektir.

Günümüzde özelleştirme kapsamına konu olan (Türkiye Varlık Fonu bünyesindeki stratejik kurumlar vb.) hükümet tasarrufuna açık özelleştirme yaklaşımına Anahtar Parti oldukça duyarlıdır. 2000'li yıllardan günümüze gelen özelleştirme yöntemlerinin doğurduğu refah kaybını titizlikle izlemektedir. Yeni yanlış uygulamaların ortaya çıkmaması için iktidarı uyarmayı görev bilmektedir. Bu kapsamda temel stratejimiz şudur: Anahtar Parti'ye göre stratejik kurumların özelleştirilmesi Özelleştirme İdaresi'nin alt yapı çalışmalarıyla gerçekleştirilemez. Çünkü bu kurum en temelde kamu giderlerine yönelik gelir yaratmak için işlevsel bir görev yürütmektedir. Kaldı ki stratejik kurumların özelleştirilmesi ancak ve ancak verimlilik/verimsizlik kıstasları üzerinden olmalı ve popülizme konu olan uygulamalara fırsat verilmemesi üzerine kurulmalıdır. Bu bağlamda tüm özelleştirmelerin anayasal kurum olan TBDÜK'na bırakılması ve özellikle de doğrudan yabancı sermaye çekme gerekçesi dikkate alındığında blok satışlar yerine Katılımcı Girişimcilik Modeli'mizde öngörüldüğü şekilde mülkiyetin tabana yayılmasını sağlayan uygulamalara yer verilerek topluma ilave refah yaratmanın yöntemi vazgeçilmez yaklaşımımızdır. Ayrıca hizmet satışına konu olan köprü, otoyol, TuvTürk vb. varlıklarının öncelikle yurtiçi yerleşiklerden olup yurtdışında döviz varlıkları olan girişimci kesimlere varlıklarını yurtiçine getirme karşılığında Gelir Ortaklığı Senedi uygulamalarıyla ülkenin dış finansal açığının kapatılmasına imkân verilmelidir. Bu uygulama sürecinde ilgili varlıkların milli emlak kapsamına alınarak şirketler hukuku ilkesinden hareketlere A.Ş. lere dönüştürülmesi temel teklifimizdir. Bu tür şirketlerin borsaya kote edilerek geniş halk kitlelerinin yararlanabileceği halka arz yönteminden yararlanılmalıdır.